

190) מה הדין אם שפך המים מקדרה שנתבשל בו לכלי אחר?

רשב"ג אומר לא אסרו אלא אותו מיחם אבל פינה ממיחם למיחם מותר. פי' רש"י "דהשתא ליכא למגזור שמא ירתיח דהשתא אקורי קא מיקר להו במתכוין ארתוחי מרתח להו בתמיה". הבית יוסף סי' רנ"ז (ד"ה ומ"ש אבל) כתב "והר"ן שם גבי מותר להטמין את הצונן דייק מדברי רש"י דדוקא כשפינן כדי לקררן הוא דשרי משום דליכא למגזור ביה דהשתא אקורי קא מיקר לה במתכוין אחומי קא מיחם לה. אבל הרמב"ם בפ"ד כתב דהיינו טעמא דשרי מפני שלא אסרו להטמין אלא דבר חם שהוא בכלי ראשון שנתבשל אבל אם פינהו מותר כמו שהתירו להטמין את הצונן וכן עיקר" עכ"ל, לפי רש"י אסור להטמין בטערמוס (thermos) ולהרמב"ם מותר. והואיל שהב"י פסק כהרמב"ם, מותר לשפוך מים חמים לתוך טערמוס בשבת.

191) האם מותר להטמין צונן בשבת?

מותר להטמין צונן שלא יתחמם, דאין בזה חשש של חיתוי גחלים דרוצה שישאר קר.

192) האם מותר להטמין מיחם או קדרה על גבי מיחם או קדרה אחרת ומדוע?

אסור להטמין מיחם על קדרה או קדרה על מיחם. מפני שהקדרה מרבה חמימות למיחם, ונחשב הטמנה בדבר המוסיף הבל. אבל מותר להטמין מיחם על מיחם וקדרה על קדרה, דכיון שאינם מוסיפים הבל שהרי שניהם בערך חמימות אחד, מותר.

193) האם מותר לנאקה לצאת באפסר בשבת, או גמל בחטם ומדוע?

כל דבר שאינו מספיק לשמור הבהמה כגון נאקה באפסר, נחשב משוי ואסור לצאת בו. דבר שהוא שמירה יתירה, כגון גמל בחטם דמספיק לו גם אפסר, נחלקו התנאים. לת"ק נחשב משוי בגלל שהוא שמירה יתירה, חנניה סובר אינו משוי בגלל ששומרה.

דף נ"ב

194) האם פרה מותר לצאת בשבת ברצועה שבין קרניה ומאיזה טעם?

רב אוסר בכל אופן, שמואל אוסר אם תכלית הרצועה לנוי של בהמה

אבל לשומרו מתיר. כתב הפני יהושע רש"י סובר "דהא דאסרינן לנוי היינו באותו בהמות שאין דרכו לצאת באותו מינין לנוי כגון פרה ברצועה שבין קרניה ... ונ"ל דטעם האיסור דלנוי היינו משום דמיחזי כמאן דאזיל לחינגא (שוק) שבשעה שרוצה למכרן דרך המוכר ליפותן ולתלות בהן דברים שהם לנוי". תוס' (ד"ה או יוצאין) חולק וסובר נוי לבהמה לכל השיטות אסור. ביאור הדבר נ"ל: בהמה אינה מרגשת נוי בדבר זה, נמצא שבהמה עושה מלאכה בעד הישראל, ועובר על שביעת בהמתו. טעם ששמואל מתיר לשמרה דפוסק כחנניה. אפילו לרב: אם יש צורך גדול להשתמש ברצועה, כגון שמולכה מעיר לעיר או שדמיה יקרין או הפרה מורדת מותר, דאז הדרך לשמור פרה ברצועה ולא נחשב משאוי.

195) האם בהמה מותר לצאת בשיר שעל צוארה ובאיזה אופן ומאיזה טעם?

רב הונא מתיר בכל אופן שהבהמה תצא ברצועה המחוברת לשיר ואפילו אם הרצועה כרוכה סביב צואר הבהמה. לרש"י הטעם "דלנוי נמי אורחא הוא". ביאר הפני יהושע דאינו נראה שרוצה להוליכו לשוק, שהרי דרכו לצאת כדי גם כשאינו מוכרה, לתוס' הטעם: יש ששמירה גם בכרוכין שאם רוצה הבהמה לברוח יתפסנה בכריכת האפסר ולא הוי משוי. שמואל אוסר דסובר כרוכין לא הוי נטירותא (תוס' ד"ה או). לפיכך אוסר רצועה כרוכה ומתיר רק אם האדם מושך הבהמה ברצועה.

196) האם שיר של בהמה מקבלת טומאה ומאיזה טעם?

כל השיטות סוברים: כלי שאינו משמש אדם אינו מקבל טומאה, נחלקו בשיר. רב יצחק נפחא סובר: נחשב תשמישי בהמה ואינו מקבל טומאה. חוץ אם השתמש בו לאדם לנוי ונטמא ואח"כ משתמש בו לבהמה, דעדיין יש לו דין טומאה. רב יוסף חולק וסובר שיר מקבל טומאה אע"פ שהוא על הבהמה, הואיל ואדם משתמש בו למשוך הבהמה נחשב משמשי אדם.

197) איזה טבעת מקבלת טומאה ואיזה אינה מקבלת טומאה ומאיזה טעם?

כל הטבעות טהורות חוץ מטבעת העשוי לצורך אדם. אם מחובר לכלי

מבחן מסכת שבת

סה

דינו כהכלי בשעה שמחובר לו שגם יד כלי מקבל טומאה כהכלי. אבל אם אינו מחובר לכלי אינו מטמא דהתכשיט אינו משמש לאדם. גם תכשיט בהמה אינו תשמיש לאדם. וז"ל הר"ש (מס' כלים פ"ב משנה א') וטעמא משום דלא רבי קרא לטומאה אלא תכשיטי אדם ולא תכשיטי בהמה וכלים. (זה כוונת רש"י בסוגיא שלנו) וממדין ילפינן דמנה בה תכשיטין אצעדה וצמיד (שהם תכשיט אדם) ואכולהו קאי תתחטאו אדם ושביכם" (שצריכים לטהרם מטומאתם).

198) איזה מחט מקבלת טומאה ואיזה אינה מקבלת טומאה?

מחט שלא נגמר מלאכת עשייתו אינה מקבלת טומאה. גם אם אינו יכול להשתמש בו למלאכה המיוחדת לו כגון מחט שאינו יכול לתפור בו טהורה, אע"פ שיכול להשתמש בו ליטול קוץ.

דף נ"ג

199) האם בהמה מותר לצאת לרשות הרבים בשבת במרדעת או באוכף, ובאיזה אופן ומאיזה טעם?

כל השיטות מתירים חמור לצאת במרדעת אם קשורה בו מערב שבת. הטעם: כיון שמרדעת הוא צורך גדול לחמם החמור, אז נעשה הדרך לצאת כך ואין זה משאוי. אוכף מחמם קצת אך אין בו צורך גדול לכך נחלקו בו. ת"ק אוסר, רשב"ג מתיר.

200) האם מותר להניח מרדעת או אוכף או טרסקל על גבי בהמה בשבת ומאיזה טעם?

כל השיטות סוברים: מותר להשים מרדעת על חמור למנוע צער קרירות מהחמור, אם החמור הולך רק בחצר. אוכף אין בו צורך גדול וטרסקל שהוא לתענוג נחלקו בו. רב מתיר. שמואל ור' יוחנן אוסר. כתב תוס' (ד"ה מהו) הטעם דאין לטרוח בשבת בעד בהמה כשאינו צורך גדול.

201) האם מותר ליטול האוכף מעל גבי בהמה בשבת ומאיזה טעם?

לרב שמתיר להניח אוכף יכול גם להורידו בידים, אבל לר' יוחנן ושמואל שאוסרים לטרוח כשאין צער לבהמה גם נטילת אוכף אסור. הטעם: דאין בזה צורך דיכול ליפול ממילא, עוד טעם דנטילת אוכף הוא רק לקרר

החמור ונחשב רק תענוג לחמור.

202) האם מותר לעשות רפואה לבהמה בשבת?

כשיש הפסד לבהמה אם לא ירפאנה: לת"ק אסור לעשות דבר שדומה לרפואה, ור' אושעיא מתיר. כגון בהמה שאכלה הרבה עד שאחזה חולי, מותר להוליך הבהמה מהרה בחצר עד שתתרפה מעיה ויבריא. אבל רפואה ממש אסור לכל השיטות, גזירה משום שחיקת סממנים: דרך באדם חולה התירו רפואה ממש ולא בבהמה חולה.

203) האיך העזים יוצאין בכיס שבדיהן בשבת ובאיזה אופן ומאיזה טעם?

ת"ק מתיר. ר' יוסי אוסר. ר' יהודה מתיר אם קשרו חזק (כך קושרו כשרוצה ליבש חלב דדי בהמה). ואוסר אם קושרו רפוי, דאז יכול ליפול, ואולי יטלטלנו בעליו ברה"ר.

דף נ"ד

204) באיזה אופן מותר למשוך הבהמה בחבל בשבת ובאיזה אופן אסור ומאיזה טעם?

החבל שבינו לבהמה מותר להוליכו בו. רק צריך שיהא תחתית החבל למעלה מהקרקע טפח, כדי שיהא ניכר שמוליך הבהמה ולא שנושא חבל. מותר לשלשל סוף החבל מידו עד טפחיים, אבל המורה הוראה ישיב לשואליו, רק טפח מותר, שלא יקילו ההמון עם באיסורים. לא יקשור בהמות ביחד דנראה לאחרים כמוליכם למכור בשבת, רק יאחז חבל של כל בהמה בידו באופן שנוכר (למעלה מהקרקע וכו').

205) האם מותר לבהמה ועוף לצאת בדבר שהוא סימן ששייך לבעליו?

אסור לצאת. קשה לי למה כאן אסור ובריש פרק זה התירו לבהמה לצאת בדבר ששומרם ואינו משוי? אולי יש לחלק דכיון שהבהמות מורגלין בשמירה ושבעלים מטפלים בהם, נמצא שזה צורך הבהמה לשומרם. אבל אם יתחלפו ונמצא בעלים אחר מטפל בהם, אין הבדל לבהמה או עוף, ונמצא נושא סימן שהוא משוי.